

ÜLIÕPILASLEHT

TARTUS

Nr. 4

JÜRIKUUL

1932

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄALEKANDJA

Balti-riikide Üliõpilaskondade Liidu (SELL) senisest ja edaspidisest töökorraldusest ja tegevusest.

SELL-i ametliku loomise, 1923. a. 10. ja 11. aprillil Tartus, tingis teadlikkus nelja riigi ühistes tarvetes ja püüdepunktides ning arusaamine koostöö kasust.

Viimaseaegsed paljud põhjendused ja selgitused riikidevahelise tihedama suhtlemise ja sõbralis-tarviliku koostöö kasuks näitavad, kuivõrra tervitav on ülalnimetatud Eesti Üliõpilaskonna poolt algatatud Baltimaade üliõpilaskondade liidu mõtte, ning seepärast ei kerkigi ka enam vajadust korrutada-selgitada liidu asutamispõhjusi ning tema vajalisust üldse. Küll aga nõuab SELL-liidu peaaegu 10-ne aastane tegevus vähe pikemat ülevaadet sellest, kuivõrra SELL-i organisatsioon on moodustatud vastavalt temalt nõuetavaile ülesandele, kas ta alus, s. o. töökorraldus on õige ja edasijuhitiv ning kas selle aja tegevus on olnud küllaldaselt viljakas.

Nõuab ju Liit igalt üliõpilaskonnalt aja-, töö-, ja majanduslikke kulusid — need ei tohiks saada tulde tallatud.

Läti Üliõpilaskond ongi juba enda arust katsunud anda hinnangu SELL-i töökorraldusele ja tegevuskäigule, seega, et avaldas

SELL-maade üliõpilaskondadele käesoleva aasta märtsi Keskbüroo istangul **m e m o r a n d u m i** SELL töökorraldusest. Liidu olemasolu on Lätilegi täiesti arusaadav ja tähtis; Balti riikide koostöö vajalik ja hinnatav. Liidu töökorraldus on aga nende arvates valel alusel juba asutamisaastatest peale, on takistanud produktiivset tööd ja reaalseid tulemusi ning on olnud ainult kahjaks liiduriikide ühistöö ideele, sumbutades vavat tegevust. Tööjaotusel olevat liigset rõhku pandud ametlikusele konverentsidel ja istungeil, kõrvale on jäänud tõelised saavutused. Nii et „permanentsest kriisist“ vabanemiseks tuleks lätlaste arvates Liidu põhi- ja töökorraldus reorganiseerida. Memorandum käsitabki ka Liidu üksikorganite ümbermoodustuse-ettepanekuid, mille juures peatun allpool.

Eesti Üliõpilaskond Liidu esialgset ulatust ja tegevusvõimalusi ette nähes, pani selle keskkorraldusele aluse juba esimesel konverentsil, mis liitlaste poolt hääskiidetuna vastu võeti ja täienemine praeguseni püsib. Kogu möödunud tegevusaja kestel on korduvalt töökorralduse otstarbe-

kohasust rõhutatud ja arvustada on olnud ainult kõrvalepõikumised sellelt aluselt, seepärast on Läti Üliõpilaskonna hukkamõistvad otsused täiesti ootamatult ilmsiks tulnud.

Liidu töökorraldus sünnib konverentside, alalise keskbüroo ja üliõpilaskondade tegevuse kaudu.

Konverentsidest.

Igaastane konverents on kõrgema võimuga seadustandav (viimasel ajal ka juba osalt täidesaatva ülesandega), Liidu tegevust kontrolliv ja sellest aruandev ning töötajajärgi hindav organ. Võtab vastu ja koostab mitmekordsete ettevalmistuste (küsimused arutatakse enne üliõpilaskondades ja Keskbüroo istanguil) ja konverentsi erialaliste komisjonide kaastöö abil, resolutsioone ja otsusi, mis täidetakse esijoones üliõpilaskondade ning osalt ka Keskbüroo poolt.

Liidu algaastail piirdus konverentsi kompetents ainult ametlikkude otsuste ja resolutsioonide vastuvõtmisega. Ei tahetudki enam ette võtta, vaid oodati loomulikku edasinihkumist koos järkjärgulise tegevuse suurenemisega.

Töö ja ülesannete paisumisnõudeist aetud lisandabki VII konverents (Helsingis, 12. — 17. maini, 1930.) oma senisele ainult ametlikule osale juurde uue ülesande: konverents peab Soome-Eesti üliõpilaspäevade eeskujul koondama laiemaid üliõpilashulki ja nende lähendamist üksteisele teostada aitama. Konverentsi päevakorda laiendatakse referaatide ja loengutega SELL- maade kultuuri, olude, üliõpilaselu jne. üle.

Ülalnimetatud alustel ongi juba korraldatud 1930. a. konverents Helsingis ja 1931. a. Kaunases — samal alusel teostub ka 1932. a. konverents Helsingis 29. apr. — 3. maini s. a.

Läti Üliõpilaskonna poolt arvatavad puudused ja parandused konverentsi suhtes:

„konverentsi senine tegevus on piirdunud ainult resolutsioonide valmistamise ja ametlike kokkupuudetega, otsuste teostamine on aga kõrvale ja paberile jäänud. Konverentsid tulevad ümberkorraldada Soome-Eesti üliõpilaspäevade eeskujul. Ametlik osa täiesti ära jätta ning Keskbüroo hoolde anda. Korraldada vaid üliõpilaste suuremahulgalisi kooskämisi ja pidustusi.“

Nimetasin konverentside arengukäigu juures, et need ongi juba sisuliselt Soome-Eesti üliõpilaspäevade eeskujul korraldatud: (ainult nimetus on erinev): ametlik + referaatide-ettekannete ja pidustuslik osa (mitte ainult pidustused, nagu Läti Üliõpilaskond arvab). Ainult pidustuslikule osale üle minnes arendaksime pealiskaudsust suhtumises Liidu ühistöösse ning teiseks — ainult sel, s. t. pidustuslikul teel arvata üliõpilasi kokku meelitada — kas see ei ole liiga ülekohtune arvamine akadeemilise pere meelelaadist. Miks mitte täita kaks ülesannet korraga ja saavutada seejuures ka sisuliselt enam.

Konverentsi, kui laialulatuslikuma organi kompetentsi üle kandmine Keskbüroole, oleks meie ametlikule küljele liiga tähtsusetu osa andmine. Keskbüroo istangud toimuvad enamalt jaolt ainult üksikute delegaatide kohalviibimisel kuigi otsustamiseks tuleb aga ette

näha üldtähtsusega põhilisemaid küsimusi, mis enamate saadikute osavõttu nõuab. Konverentsidelt ei saa nõuda ainult resolutsioonide täitmist, see on üliõpilaskondade ülesanne ja võimalikki enam ja ainult nende poolt. Varemate aastate tegevust jälgides, märgitakse seal ära kui eksiarmumust ja viga, konverentsidelt täidesaatmist oodata, nüüd aga seab Läti Üliõpilaskond selle korduvalt kritiseeritud ebakoha kui parandusettepaneku ülesse.

Mis aga tõepoolest konverentside suhtes teha tuleks, on: nende sisustamine ja tegevuse laiendamine. Konverentsi ettekandeline osa peab olema niivõrra aktiivselt huvitav, et ta inimesi ligi tõmbab. Edasi on vaja leida konkreetseid soodustusi ekskursionide arvurikkamaks teostumiseks: kulud minimaalseiks, ekskursionide aeg õppesessiooni mittesegavaks. Et aga säärasel suurel hulgal konverentsidele üliõpilasi oodata, kui see Soome-Eesti vahel teostunud, oleks reaalsusest liiga kaugele kaldumine.

Keskbüroo.

Ka Keskbüroo vajadust tunnustatakse esimesel (1923. a.) konverentsil ja juba järgmisel konv. määratakse ära büroo põhikorraldus ja ülesanded: kindel asutus üliõpilaskondadevahelise koostöö edendamisesoodustamiseks, osaline konverentside resolutsioonide teostamine, tehniline töö, kirjavahetus jne. Siit peale areneb järjest tarviduse järele Keskbüroo ulatus.

1924. a. Keskbüroo istangul käsitatakse Soome ettepanekul kindlalt Keskbüroo püsivuse ja alalise asukoha tarviduse küsimust, ning nõutakse büroojuhatajalt pidevat ametikohal püsivust. (Büroo asukohaks määratakse Tartu.)

1925. a. Keskbüroo istangul 21. ja 22. veebr.) näeme, et tegelik töö on viinud jälle edasi büroo ülesannete kindlaksmääramise ja selle tarviduse suunas: Läti Üliõpilaskonna esindaja, SELL-i presidendi ettepanekul määratakse keskbüroo istangud kindlasse kohta, sest Liidu presiidium on muutlik, samuti üksikute üliõpilaskondade tegelased, ning vastukaaluks sellele

peab just Keskbüroo olema püsivust alalhoidvaks ja tööd koordineerivaks asutiseks. Alaline asupaik peab jääma Tartusse selle teisgeograafilise asendi pärast, kuhu tele Liidu üliõpilaskondadele juurdepääs vastuvõetav. Keskbüroo juhataja ülesanded suurenevad: algatuslik osa organiseerimisel ja küsimuste kergitamisel, konverentside ettevalmistamine, resolutsioonide täideviimise kontroll jne.

1927. a. (27. mai) Keskbüroo protokollist loeme esimesi etteheiteid Keskbüroo tegevusele. Organisatsioon kui niisugune on vajalik, kuid büroojuhatajate liiga sagedaste vahetuste tõttu on töö katkendiline ja tulemused juhuslikud. Samal koosolekul Läti Üliõpilaskonna etteheited kannavad aga hoopis teist laadi, nagu oleks resolutsioonide täitmine üliõpilaskondade poolt loid vaid seepärast, et Keskbüroo küllaldaselt energiliselt meelde ei tuleta ja päale ei käi. Tol korralgi lõpeb küsimus ses arusaamises, et hästi funktsioneeriva, tubli juhtimise all seisva püsiva keskorgani järele on tarve suur.

Järgmiselgi aastal kestavad rahulolematused büroojuhatajate vahelduvuse pärast, selle ajani on olnud juba 5 Keskbüroo juhatajat teisalt on vajadus suurendada büroojuhataja ülesandeid. Tehaksegi kohustuslikuks liidumais käia, nende oludega põhjalikumalt tutvuda, tunda iga liitlase üliõpilaskondlike olusid ja võimalusi, et kontrollida resolutsioonide täideviimismõimalusi, anda edasi tarvilikku informatsiooni jne.

1929. a., kus büroo saanud tegevust- ja töödarmastava juhataja (ksv! Sahkenberg), näib asi paranenud olevat: etteheiteid büroole ei ole. Küll kõneldakse üliõpilaskondade loidusest resolutsioonide täitmisel. Samal aastal juba lahkuv ksv! Sahkenberg ja sellele järgneva büroojuhatajate vahetuse all kannatab pidev töö jälle tunduvalt.

1930. a. 26. okt. keskbüroo istungil teeb Läti Üliõpilaskonna esindaja ettepaneku: iga üliõpilaskond seab üles kandidaadi Keskbüroo juhataja kohale. Is-

V! V!

Ärkamisajas iseteadvusele virgunud eesti üliõpilane ei olnud ainult rahvuslikult õigusteta, vaid teda valitses korporatsioonideriik, loodud „saksa kombe ja saksa iseloomu kõrgelholdmiseks“. Kellel aga teine komme oli aus hoida ning eesti iseloom arendada, see ei saanud olla Alma Mater Dorpatensise täisvääruslikuks pojakaks; ta ei saanud olla korporant saksaalises mõttes ning organiseerumatu tolleaegses ülikoolis oli teisjärguline üliõpilane.

Seepärast otse viiekümne aasta eest otsustas selleaegne Eesti Üliõpilaste Selts muutuda eesti korporatsiooniks, nimega *Vironia*, värvi-dega *sinine-must-valge*, vapihüüdega *veritas vincit*.

Õigus oli tõepoolest nendega: sest miks eestlasel ei pidanud olema õigus omale kodu ehitada?!

Aga õigus ei võinud. Noorte tõe ja õigust taotlejate lootustele vastupidi saksa üliõpilasriik tõukas endast eesti rahvusliku ühenduse.

Õigus oli võidetud, aga mitte mehed, kes tahtsid õigust kanda. Nende juht, tulipäine *Vironia* esimees *Mõtus* ei vandunud alla, vaid üha vahvistas oma väikest jõuku: „Vincit veritas!“

Kui väsisid teised, tundes et võim on lämmatanud õiguse, siis ei väsinud *Mõtus*. Kui hävineda, mõttes virulane, siis hävineda lehvivi lipe, põhja minneski seista oma õiguse eest!

Suurel Reedel 1882., mis oli Eesti Üliõpilaste Seltsi kahesteikümnenda-aastapäevaks, ehtis *Mõtus* enda oma rahvusvärvidega ning sõitis ühes vennaga läbi Tartu. Esimest korda esines sinine-must-valge trikoloor avalikkuses.

Esimest korda esines ka avalikkuses eesti üliõpilane.

Miks peatuda seekordsel tõe ja õiguse nõudmise kurbadel tagajärgedel, miks tuletada meelde, et see rahvuslik usutunnistamine hävitas noore tulipäise virulase... Palju enam selle teo mõttes teenime ta viiekümneaastast mälestust, tuletades meelde, et õigus siiski võitis: *veritas vincit*.

Aleksander Mõtus.

Nagu esmakordsel ülesastumisel, nii ka edaspidi jäid ühendatuks eestluse sümbol ja eesti üliõpilane:

1884. a. õnnistati Otepääl esimene Eesti Üliõpilaste Seltsi ja Eesti rahvuse lipp. Sajandi lõpul oli ta üldiselt võitnud tunnustuse rahvusvärvidena. 1905. a. võitles ta otsustava võitluse sotsialistidega ja juhtis 1918—1918 eesti väed võidule, saades suveräänse riigi kõrgeimaks embleemiks.

Seda võitu tahame mälestada oma lugematutes lahingutes tuleristitud rahvusliku trikoloori esimese võitluse tähtpäeval.

Selle esimese võitluse sooritas kaasvõitleja, kes pani oma rahvuse eest kaalule kogu elusaatuse, kes ei teinud ühtegi kompromissi jõuga, kui õigus oli kaalul.

Jäägu tulevikuski rahvusliku aate esimesse võitlusrindesse eesti üliõpilane sama kompromissidelt, kui viiekümne aasta eest!

Tuletagu Aleksander Mõtuse nimi meelde üliõpilasele, et ta õiguse ja eestluse eest annaks kõik, mis tal on!

Ilmar Tõniste.

tungid ja arhiiv jääksid Tartusse, kuid juhataja oleks rändav.

Etteheiteid büroojuhatajate kürest vahelduvusest tingitud töökorratuste pärast olid täiesti õigustatud, kuid Läti Üliõpilaskonna esindaja ettepanek ähvardas büroo täiesti reeglipäraselt liiklevaks muuta. Kuna ettepanek statuudi muudatusena hääletusele minna ei saanud, jääb selle lõplik otsustamine järgmiseks bürooistanguks ning konverentsiks. Järgmisel, veebruarikuu istungil ei puudutata küsimust, sest uus büroojuhataja (ksv! Paalman) on tegevuse õige tublisti kätte võtnud ja büroo ülesandeid silmnähtavate edusammudega teostanud. Seepärast äratas kõikide imestust, kui Läti Üliõpilaskond VIII konverentsil (1931. a. Kaunases) ilma, et konverentsi ettevalmistaval istangul sellest oleks kõneldud, Keskbüroo juhataja tegevusele vanade harjumiste järele kallale tungis. Täiesti hukkamõistu leidis teiste üliõpilaskondade poolt nimetatud ülesastumine veel siis, kui selgus, et kallaletung oli faktiliste alusteta ja täiesti ümberlükatav.

Kuluaarides kõneldi aga, et küllap rahuldaks Läti Üliõpilaskonda see, kui keskbüroo asuks mujal kui Tartus.

Läti Üliõpilaskond lausub oma memorandumis Keskbüroo kohta: praegune Keskbüroo tuleb likvideerida ja muuta aastate järele üliõpilaskondade vahel liiklevaks. Ülesanded oleks aga konverentsi kompetentsini suurendatud, kuna konverents oleks ainult pidustusiks. Nägime Keskbüroo tegevust jälgides, kuivõrra Keskbüroo kindla, kondineeriva asutisena Liidu püsivale tööle tingimatult vajalik on, ning Läti üliõpilask. ettepanek tegelikkudele kogemustele eriti vastukäivamaks osutub.

Lõppeks näeme selgelt, et Liidu algaastail loodud organisatsioon ja põhikorraldus on igati soodne üldise tegevuse edendamisele. Tõsi küll, et kohati just väärnähted on õigele teele juhtijaks olnud, kuid hinnakem lõpptulemust siiski kõige enam.

Kuidas on aga neil alustel tõeliselt teostatud, see selgineb, kui

jälgime komisjonide senist tööd ja resolutsioonide täideviimisi üliõpilaskondade poolt.

Juba esimesel konverentsil 1923. a. moodustatud komisjonid haarasid peaaegu kõik alad ning küsimused, mis vastastikuseks koostööks, läbikäimise edendamiseks ja intensiivseks suhtlemiseks vajalikud. Järgmiste konverentside hoolde jäi nendele komisjonidele vastavalt resolutsioonide koostamine ja järkjärguline ülesannete teostamisele asumine.

I Organisatsiooni komisjon on loonud ja välja töötanud põhiorganisatsiooni, Liidu keskkorralduse, organid ja nende tööpiirid. Reguleerinud komisjonide tööd, kontrollinud seniste resolutsioonide täitmist, laiendanud ülestõusnud tarvete kohaselt konverentsi, Keskbüroo ja teiste organite piire.

Käsitatud tegelikult SELL-i koostööd rahvusvahelises üliõpilaslaskumises ja organisatsioones (CIE, ISS j. t.) ning on liitu väljaspool küllaltki vastuvõetavalt suutnud tuntavaks teha. Otsustas ja viis ettevalmistuseni CIE kongressi korraldamise Baltimail (Riias sel suvel) ning tahab aidata kaasa konkreetsete ettepanekutega CIE kaastööni ja tsentralisatsioonini jõudmisele.

Arutas Liidu liikmeskonna laiendamise küsimust (Poolaga). Tõsi on, et see küsimus tarvilikkusest kauem päevakorras püsis, kuid sellest ollakse mööda kõikide üliõpilaskondade rahulolles. Läti Üliõpilaskond tahtis selles küll politiseerimisele kaldumist näha ja otsekohestelt ülesannetelt kauge-nemist, kuid tolleajagi tööd on küllaltki tagajärgi näidanud ja need etteheited ei saa kuidagi paika pidada.

Õige vajaline on märkida seda, et I komisjon on erilisel jälginud kogu Liidu sisemise organisatsiooni tegevust, et see ei kalduks kaugemale reaalsusest ning talitaks ülesannete piirides.

II Reiside ja lähema läbikäimise edendamise komisjon on tegutsenud nähtava eduga. Suurem hulk resolutsioone on täidetud: teostatud vastastikuseid ekskursioone, külas-

käike, osavõttu Liidu-maade üldistest kultuurilistest pidustustest; hankinud reisi ja liiklemissoodustusi raudteel, laevadel jne., hinnaalandusi hotellides, teatrites j. m. ühel alusel omamaa üliõpilastega. Teostanud ühiseid SELL välisekskursioone (1931. suvel Balkanimaille).

Täitmata on seni ja pooleli ainult üksikud soovid näit.: 1) üliõpilasvahetus, on täitunud ainult Soome-Eesti vahel) mille läbiviimiseks samme on astunud, kuid kusjuures ka takistavate oludega arvestama peab, 2) matkavõrgu loomine (seni eeltöid tehtud 1929. a. Keskbüroo poolt, kuid siiski lõplikult teostamata, 3) ühise Balti riikide reisirühmi väljaandmine, mis praegu teoksil.

III Spordikomisjon on töötanud samuti tegelikkude, nähtavate tagajärgede suunas. On korraldatud statuutidele vastavalt olümpiaade, teostatud võistluskülaskäike tarviduse ning järjest suurenevate kogemuste põhjal.

Kokkuvõttes ei saa hoopiski öelda, et resolutsioonide täitmine ainult paberile oleks jäänud, nagu Läti memorandum kõneleb. Ja kuigi etteheiteid saab teha üliõpilaskondadele: 1) et nad ei ole olnud küllalt hoolikad eneste loodud otsuste täitmisel, 2) et nad ei ole ratifitseerinud küllalt kiirelt ja õigel ajal konverentsi protokolle ja resolutsioone, mis takistavad otsuste täitmisele asumist, ning 3) Keskbüroo endiste juhatajate vahelduvus on kõigutanud töö pidevust, mis üldisele edasimineku küllaltki kahjulik on olnud, — siis tuleb seda täiel määral eraldada organisatsiooni kui niisuguse iseloomust.

Eesti Üliõpilaskonna vastumemorandum Läti Üliõpilaskonna omale, sõnab kokkuvõtlikult: SELL põhikorralduse aluseks on olnud tsentraliseeritud tegevus; tema praegune seisund on orgaanilise arenemiskäigu tulemus. Ei saa olla juttu mingisugusest kriisist, küll aga Liidu tõestatud elujõulisusest.

Läti memorandumi väärfaktidel püsivat argumentatsiooni ja reorganiseerimisetepanekuid ei saagi kuigi tõsiselt võtta, sest need

Vappu — 1. mai.

Soome üliõpilaste rõõmukas kevadpidu.

Jürikuu esimesed päevad toovad Helsingi tudengile aimuse kevade tulekust. Lumi sulab asfalttänavailt, kassid peavad õõsiti kivi-müüridel ja katustel oma pööraseid kontserte ja sametpükstes leerkastiväntajad lasevad päeviti oma instrumente huluda kurbi tükke, millised külma Põhjalasse tooduna kõlavad veel melanhoolsemalt.

See on hädaohtlik aeg üliõpilasele. Kevade palavus võib kergesti hakata talle külge ja ta võib unustada õpperaamatute värna, mis töölaual ootab veel kiiret läbilugemist. On üheteistkümnnes hetk õppimiseks, sest sedamööda kuidas edeneb kevade tulek, kasvab päikesepaisteliste päevade ja kuuvalgete kevadõhtute külgetõmme ikka suuremaks ja suuremaks, ahvatledes jätma raamatute tarkuse ja eksamite sooritamise ootama järgnevat sügist. Õnnelik on see, kes enne aprillikuu lõppu on jõudnud teha kõik oma tarvilikud

Käesoleva semestri EKL-i stipendiaat Tartu Ülikooli juures.

Väinö Kyrölä.

Käesoleval sem. on Tartu Ülikooli juures veel kaks riigistipendiaati — Arvo Lindholm ja Lakó György. (Nende pildid on ilmunud „Üli-lehti“ nr. 9—1951. a.)

tööd, sest siis ta võib kergel meele valmistuda vastu võtma 1. maid — kevade ja valgemuütside rõõmukat pidu.

Soome üliõpilasmuütsi kantakse ametlikult ainult aasta kõige valgel ajal: maikuu esimesest — septembrikuu viimase päevani. See on nagu valge liblikas, kelle kevadesoojus äratab talveunest.

1. mai lähenedes kaevab civis¹⁾ talvepeidust esile oma määratud muütsi, katsub seda boxis²⁾ pähe ja viib selle siis Bacheri kuulsasse ja vanasse kübaraärise puhastada. Siis teeb ta oma viimaseid pingutusi ja võitleb oma pääaine professoriga, et saada eksami soori tada veel enne vappu.

Aprillikuu viimastel päevadel on juba õhus peo tunnet. Üliõpilaskohviku baar on rahvatungist rebenemisel ja osakondade ruumides askeldatakse värvipaberite ja

- 1) civis — kaasvõitleja.
2) boxi — tudengituba.

on silmnähtavalt tagurpidi viia tahtvad, küll aga sunnib tõsiselt mõtlemisele asjaolu, et üks liitlast ei jälgi Liidu tegelikku käiku.

Märgitsetav on aga asjaolu, et Balti neljariigilise liidu tegevusse, kelle ühishuvivid käegakatsutavad suhtutakse ja seda täie õigusega, hoopis suurema nõudlikkusega, kui mõnda teise riikidevahelisse koondisse. Ja kui veel arvesse võtta, et Liit püsib organisatsiooniliselt hääl alusel, on täiesti loomulik, et temalt enamat nõuame.

Liidu tegevustik peab omama kaugema ulatuse ning teatava intensiivsuse. Asi on süvenenud enam teatud ringkonnis, jättes laiemad hulgad eemale. Ja üldiselt puudub juurdumine asja kogu ulatusel; see veel mitte käes, tuleb leida parandavaid teid.

Eesti üliõpilaskond esinebki eeloleval konverentsil ettepanekutega töökorralduse täiendamiseks ja

üldiste tegevuspiiride paisutamiseks.

Konverentside ülesandeid tuleb kindlasti suurendada ning nende kaudu laiemaid hulki liidumaadele lähedamale viia. Konverentsi tähtajad tuleks määrata enam vastavamaks üliõpilaste vabale ajale, et osavõtt neist oleks elavam. Samuti tuleks konv. kava referaatide ja ettekannete osaga täiendada, konverentsi ametlik aga osa laiendada aasta töökava kokkuseadmise ja läbiarutamisega, et püsitaks töövõimaluste piires aga täiesti kindlalt, hoidudes aegaraiskavaist kaugelepaiskeist. Kuna on teada, et üliõpilaskondade tegelastel on raske ajapuuduse tõttu kõiki küsimusi lahendada, peab Keskbüroo juhataja, kes palgalise jõuna töö juurde toodud, oma ülesannete kõrgusel seisma.

Käesoleval suvel Tartusse juubelipidustuste ajaks kokkukutsutava Balti riikide ülikoolide rektorite nõupidamisega loodetakse

saada edasi vastastikuse diplomite tunnustuse ja õppevõimaluse küsimuste lahendamises.

Informatsioon on tuleb juba teostada täiesti süstemaatiliselt ja kindlakäeliselt, tagajärgi andva korra järele. Liidumaade põhjalik üksteise tundmine peab kord tarviliku ulatuse ja sügavuse kätte saama. (Ka siin on Eestil konkreetseid ettepanekuid). Seltskondlikkude sõprusühingutega (näit. Leedu-Eesti ja Läti-Eesti ühingud) tihedamas kontaktis olles tuleks püüda igasuguste rahvakihtide juurde pääseda ning sealgi Baltimaade vastastikust huvi tõsta.

Juba mõne päeva pärast Helsingis kokku tulev SELL konverents loodetavasti lahendab Liidu töökorraldus-küsimused õiges suunas ning siis võidakse asuda Liidu edaspidise olemise arendamisele, milleks loodetavasti igal liitlasel küllaldast tahet.

A. Peri.

muude ehteasjadega. Keegi va-
mustunu on juba ehtinud värviliste
õhupallidega taksiauto ja kihutab
sellel edasi ja tagasi pikki keva-
dist Esplanaadi, mille otsas Kap-
peli restoran juba valmistub
vastu võtma vanu onusid, et lasta
nendel värskendada endise aja
üliõpilaselu mälestusi.

Kuid õhtu saabudes on nooredki
valmid. Paljaspäi tormavad üli-
õpilased rõõmsate värvidega
ehitud osakondadesse. Igaühel
on kaenlas väike pakike, mis si-
saldab midagi salapärast, mis
alles öösi kell kaksteist võetakse
välja. — Kõige suurejoonelisemalt
võtavad 1. maid vastu Tehnikumi
üliõpilased, polyteekkarid, kellede
hullutlevad leiud veel palju aega
pärast maipidustustki on üldiseks
kõneaineks.

Kell läheneb kaheteistkümnenele.
— Päälinna tänavad on võrdlemisi
vaiksed. Trammivagunid liiguvad
harilikul kombel. Ainult üliõpilasi
ei näi nendes olevat. — Kusagil
tänaval võib kohata hääs tujus
oleva mitte-akadeemiku, kes on
otsustanud samuti võtta mai lõbu-
sasti vastu.

Kell lõõb kaksteist. — Osakon-
dades kajavad rõõmukad hüüded:
Eläköön vappu! Eläköön kevät!
Eläköön nuoruus! Ennekui vii-
mased kellalöögid on kustunud,
avatakse salapärased pakid, mil-
ledest igast tuleb esile valge müts,
hiilgades puhtusest. — Ja rõõmu
lained lõõvad kõrgele. Suur kivi-
maja väriseb alusmüüriini — tant-
sivate jalgade all. Uksed avatakse
kõikjal, samuti aknad. Orkestrid
mängivad lakkamatult, ja katke-
matu rongina veerevad õnnelikud
inimesed ühest osakonnast teise.

Üliõpilaste rõõm kuulub kau-
gele tänavalegi, kuhu on kogune-
nud suur jõuk vaatlejaid jälgima
pidutsejate menu, kes igatsedes —
kes kahetsedes.

Kui pidu on kestnud juba
hommikupoole ööd, valdab rahvast
vastupanematu soov istuda täna-
val-ootavasse voorimehe vankrisse
ja sõita hingama puhast ööõhku.
Nii väheneb tantsijate hulk vähe-
haaval, ja valgemütside rõõm-
siirdub päikese tõusu ootavaile
tänavatele.

Kella nelja paiku hommikul

Meie stipendiaadid Helsingi Ülikooli juures.

A. Espenberg (Haavamäe) — Hels. Üliõpilask. stip., K. Kadak — Hels. Ülikooli stip., P. Ariste — Hels. Ülik. stip., E. Vint — Hels. Ülik. stip., E. Veidenbaum — Hels. Üliõpilask. stip.

võib näha toredaid idulle. Vana
Üliõpilasmaja trepid on üldiseks
kogumispaigaks. Segakoorinime-
sed laulavad, ja savolased naljat-
levad oma kerges murdes. Turu-
platsil harrastatakse voorimehe-
sõitu: „issikad“ keerutavad sää-
nägu muigel ja vankrid täis rõõm-
said paare — ümber „Havis-
Amanda“-samba ja „Keisrinna
kivi“. Töölös, Arkadia sillal
istub paar polyteekkarit kevadis-
tesse unelmitesse vaibununa, ja
keskel Yrjötänavat laulab kolm
neidu oma rõõmu hommik-avaru-
sesse. — Kuid Tähetornimäel käib
rõõmus ringmäng ümber „Mere-
hädaliste“ mälestussamba ja
puie.

Siis tõuseb päike, ja rõõmupi-
dutsejad lähevad paariks tunniks
magama või kuhugi mujale. . .

Kell kümme esimesel mail ol-
lakse jälle peovalmis. Üliõpilas-
kond koguneb osakondade kaupa
Vana Üliõpilasmaja ette ja läheb
rongikäigus Kaivopuistosse veetma
mõdupidu Ullalinna esisel. —
Istutakse pikkade laudade äärde,
korgid pauguvad, mõdupudelid
tühjenevad ja laul kajab.

Kuid on juba aeg mäletada sel-
liseidki, kel pole võimalust rõõ-

mustada noorusest ja kevade tule-
kust. Meeskoor „Ylioppilaskunnan
Laulajat“ laseb kajada oma viima-
sed helid mõdupeol ja läheb siis
oma traditsioonilisele ringkäigule
linna haiglatesse ja vaeste kodu-
desse. Selliste asutiste hoolealu-
sed ootavad suure igatsusega üli-
õpilaste saabumist, sest nad toovad
virgutavat vaheldust päevade üks-
kõiksusesse.

Eellõunal pidutseb kogu rahvas,
mitte ainult üliõpilased. Värviliste
õhupallide ja lilledega ehitud autod
kihutavad ümber linna. Trammid
liikumine on suure tungi tõttu
seisatumas.

Osakondades algab rõõm uuesti
päevatantsimiste kujul. — Päeval
peab ka tehnika-üliõpilaste orkes-
ter oma kuulsa humoristiliku kont-
serdi, kus rahvas harilikult saab
kõhukrambid liignaerust.

Peotuhinas kulub päev nobe-
dasti. Saabub õhtu ja väsimus.
Viimased laulud kostavad teel
Alppila suunas. Siis heidab rah-
vas magama, et veel puhata täie-
likult enne, kui päälinnale öeldakse
hüvasti ja reisitakse koju — suve-
puhkust veetma.

Arvo Lindholm.

Stud. med. vet. Karl Jenson †

Karl Jenson sündis 23. XI 1901. a. Tartumaal, Aru v. põllumehe pojana. Lõpetas Tartus Treffneri gümn. 1924. a. ja aasta hiljem astus ülikooli usuteadust õppima, siirdus aga juba järgmisel semestril üle loomaarsti-teaduskonda. 1929. a kevadel pani ühes kümne Frat. Dorpatensis'est väljaastunud veendunumate mõtteosalistega aluse korporatsioonile — Fraternitas Tartuensis'ele.

*

On üllas silmitseda kevadvete kiiret voolu tulvil üha paisuvat jõudu. Mürinal taandudes langevad võimsate voogude eest tõkked, mis lahutavad sihist.

On üllas silmitseda noort, nõtket, lihaseid terasvedruna pingutavat inimest murdmas teed läbi elu, tahtekindlalt, samm-sammult kõrvaldamas metsa, mis varjamas talle määrat valgust.

Alates teed — kaugel vilkuvana läbi udu paistis tähis.

Nüüd juba suurena, leegitsevana paistis ta Sulle.

Kuid palju olid Sa pannud vaimule — vähe kehale.

Ent kurnat näos leegitsesid endiselt täis raudset tahet kaks helkivat silma. Surut huulil koondasid jõudu viimaseks retkeks, pingutasid lihaseid viimaseks löögiks — ent ka ülepingutet vibu murdub viimati.

Lõdvalt langes helkiva valgusetungla poole sirutet käsi . . .

Vaade hetkeks vast väljendas ääretut kibedust, ent huulil võis tajuda lehvivat nõrka naeratlust . . .

Leino Tammemägi.

Kas on meie suund olnud õige?

X Edustuse lahkumisel.

Üliõpilaskonna X Edustus, mil-line äsja andis üle enda volitused uuele Edustusele, on oma tegevuses kannud mitmeti nii selgejoonelist ilmet, et ei ole üleliigne siin mõne sõnaga teda puudutada.

X Edustus on olnud kõigepealt kogu tudengiperet ühel keelel ja meelel ühendav ja esindav Edustus. Ei ole aega kulutatud asjatu is väelulisid pikiküsimuste ümber, ei ole tehtud opositsiooni, ega sunnitud kedagi opositsiooni töö takistamiseks. Kogu üliõpilaskonda puutuvad küsimused ja rahvuslikud püüded on ühendanud üheks väerinnaks selle kogu suure enamiku. Selleaastane üliõpilaskonna Edustus on kannud kõigepealt üksmeelt ja töö märki.

Eriti rõõmustav on, et see töö on olnud suunatud rahvale lähedemale mitmete otsejooneliste püüetega, nagu seda oli kaasabi töötute heaks ja kõnelend vabaduspäeval.

Teiselt poolt on X Edustus olnud just tudengipere laiema hulga õige edustaja, kuna ta on oma töökavas taotlenud sellaseid

püüdeid, mis puudutavad kõige lähemalt igat tudengit. Omaabi küsimuste alal on viimasel ajal mõndagi ära tehtud ja kahtlemata nõuab see ala tulevikuski suure osa tööajast. Sugugi mitte vähema tähtsusega pole kõiki üliõpilasi puudutatav ja kõigile aktuaalne eksamitähetaegade küsimus. Kahju küll, Edustuse püüded ei ole selles küsimuses leidnud vähematki vastutulekut ja X Ed. peab selle nii aktuaalse soovi edasi pärandama järgmisele Edustusele, kellel ehk rohkem õnnestub sel alal ära teha. Et selles asjas on põhjust samme astuda, on väljaspool kahtlust. Meie tudeng ei ole harjunud nurisema ega vastolu avaldama ülikooli korraldustele. Meie tudeng on hambad kokku surudes ära kannatanud nõnda kibeda küsimusegi, kui oli õppemaksu tõstmine. Küllap teadsime meie kõik, mis see lisand meile tähendas, teadsime ja püüdsime aru saada, et see oli teiselt poolt paratamatu ja vajalik. Praegusel korral aga on üliõpilaspere esile tulnud kõigiti õigustatud ja põhjendatud

sooviga ja seda õppetöö enese huvides. On sama korraldus mujal mail läbi viia viidud ilma mingisuguste takistusteta, siis ei peaks see meilgi olema ülepääsematute raskustega seotud, kui on olemas mõlemapoolne hea tahe. Igatahes on selles küsimuses Edustus astunud sammu kogu tudengkonna soovide alusel ja on põhjust soovida järgnevale Edustusele eriti õnne selle küsimuse lahendamiseks.

Meie püüded ja suund selgib ja muutub üha elulähedamaks. Rahva ja tugengipere aktuaalsete murede lähedus, mis iseloomustas laialiläinud Edustust, on terve ja tervitatav nähe tudengkonna tegevuses. Meile on selgunud, et ükski välisesindus ei saa olla meile nii tähtis, kui oma siseelust esilekerkinud ülesanded ja tugengipere kõige igapäevasemate murede lahendamine. Üle andes tööd järgnevale Edustusele, on küllaldaselt põhjust soovida, et see töö edasi viidaks samas suunas.

Erika Veidenbaum.

Põhjamaa metsakõrve-

Suviseid

Tuuleveski
Lõuna-Põhja-
maalt.

Meie matkasiht on Kauhava, see kogu Soomes tuntud alevik oma kuulsate pussitehastega. Kauhava, ja säält edasi Lõuna-Põhjamaa järvede alale, — nii oli kavatsus. Kui on juba nimetatud üht kuulsat paika maakonnas, siis olgu lisatud, et L.-Põhjamaa on üldse rikas neist. Alles äsja libesid meie vaguniaknast mööda väikese L a p u a kirikuküla punased seinad ja valged aknad, ning sama raudteeharu sõites on rändajal kerge tutvuda ajaloolise „Nuiameeste“ lahinguväljade ning mälestusmärkidega. Mitte üksi mälestusmärgid — surnud paigad ja esemed — pole need, milliseid näidata kõlbab ainult turistidele, vaid elavad teetähised, mille varal selle maakonna rahvas on märkinud oma — muust Soomest sageli erinevat ja kuulsusrikast ajaloo rada. Need mälestusmärgid jutustavad rändajale selle rahva jonnakusest, karmist endaohverduslikust isikupärasusest mingist ürgsest (muule maailmale sageli hämaraks jäävast) tungist vabadusele, kuid koguulatuses siiski tulisest kodumaa armastusest.

Suureks mõistatuseks sa eelpõhjala talupoeg jääb võõrale ja see tunne süveneb aina mida enam päevi veedan sinuga koos. Ja kuidas võiksingi sind mõista, kui sa endalegi oled sageli mõistatuseks. Hetke eest suurimad sõbrad, kuid säääl välgatab teras, ning jalgade ees maas on vihavaenlane. Selliseid juhte esineb siin-säääl, ja vennatapja tragöödia on tuntud motiiv soome rahvaluules. Mõtled iga sarnase kuulduse järele: Milline deemon oli säääl küll liikvel? Kuid ei olegi olemas deemoni, oli vaid taltsutamatu kõrvede poeg, kellel veri sööstus ajju ja silmi, ning kes hetk hiljem on pisarais oma teo pärast. Eks ole siingi näivat vastolu, et L.-Põhjamaa on sünnitanud Soomele omalaadse röövliromantika, kuid samas mõjukama pietistliku liikumise; „puukkojunkkarid“ (pussijunkrud) ja „Kõrttiläiset“ (erilist vormi kandev ususekt) on pärit L.-Põhjamaalt. Viiks pikale korrutada neid

jube-romantilisi röövljutte, või süveneda usklike hingeellu. Need on mõlemad juba minevikus või sinna vaibumas. Rändajat paelub tänapäeva põhjalane oma argiümbruses.

Võib öelda, huvituseta pole see viimanegi.

Võtame kas või selle äärmise mehelikkuse ning sitke põhjalikkuse mida siin kõikjal kohtad. Esi-mesel pilgul see näib laiskusena, andeksandmatu venitamisena igal juhul. Puudub see hädaldav tempo, mis ajale nii omane mujal. Isegi ilma üle

Kirikuvene, minekul — Lapajärvi, L-Põhjamaa.

ei nuriseta, mis mujal talumehe suus nii tavaline. Ootaks lagunenud katuseid ja lohakil õueaedu, kuid need puuduvad. Ja kui näed korras hooneid ja haritud nurmi, siis juba märkad et see on siiski midagi hoopis muud kui laiskus, mis elab selle rahva liigendes. See on ennemini mingi filosoofiline rahu, hoolikalt ravitud tasa- ja targu milles peitub tööõnnistus.

Mehelikkud jont, seda on loomulikult meessoos, kuid siin kahtlemata ka naisel. Juba see lõbus lugu, et pea kõik siinsed vanemad naised on „piibumehed“ annab asjale tõsise kaju. Säääl ta seisab, vana seitsmekümneviieaastane moor, õlg nõjatatud vastu uksepiita, meestega jutlemas. Jutleb nagu mees meeste asjust ning upitab jälle ja jälle oma piibunosu kurrus huulte ja hambatüügaste vahele. Piip on tühi, veel paar õhkuvihistavat tühja tõmmet, ning vanad silmad saavad kogeda, kas võõral härral on kasvatust ja arusaamist naiste kohtlemises. Iseenesest mõista on — kogemused õpetavad: külatubakat pakutakse, või kui seda ei juhtu olema, siis paberossi. Jutt aga sujub maailmast ja maast nagu ennegi.

Selle moori maailm ja maa piirduvad kihelkonna rajaga — paremal juhul — harva sedagi! Oma küla ja põllud on maailmaks, siin on a ja siin on

tesse ja lagendikkudele. rändelamusi.

ka o. Kui on elatud kolmveerand sajandit ainult sellele, on tehtud metsakõrvest ale, alest künnimaa ja kui künnimaa ümber on tekkinud küla enda lihast ja verest siis on jutustada paljugi. Kas või mälestada ikka ja ikka jälle seda, kuidas sündisid pojad ja tütreid lambalaudas või alet põletades; või seda, kuidas naisedikaldusaastal peksid „vallesmannihärra„ omal jõul külast minema, kui see tuli viimast lehma müüma maksude katteks. See oli just siis, kui mees oli enese jooksnud poolsurnuks põtra taga ajades, joonud allikast külma vett, ning säält enam omal jalal ei tulnudki. O, ja, seda on nii kerge ja lõbus nüüd mälestada, kui küla nurmedel lokkab roheline oras ja su jalge ümber sibab kolmas põlv. Mis sest et omal on „messingit maassa“ (piltl. pommid maha jooksnud) elu igavene ratas keerleb nüüd tematagi.

Nende omaaegsete uudisasunikudega juteldes selgub nii paljugi L.-Põhjamaa viimaseaegsetest talupojaliiikumistest. Siin metsade ja laugaste vahel on loodud oma käeramuga maailm, oma mõistusega seadused. Midagi siin maapääl ei liigu

Üksik torppa L-Põhjamaa järvedealalt.

omi käsi külgepanemata, kedagi sind ei aita pääle su enda, kedagi ei mõista su õigust pääle su enesel

Vääramatat usk endasse ja oma jumalasse on annud selle rahvale peaaegu idamaise hingerahu ja meelegenduse. Ega asjata pole siinsed mehed olnud otsitavamaid sõdureid kogu Soomes.

*

Maa pea elatisalaks on põllutöö. Kus vähegi leidub viljamaaks kõlblikku pinda säält näed kitsaid peenarpõlde, vesi vagude vahel läikimas. Rahva suure sigivuse tõttu püsib aga endiselt tung uudismaile. Soisel pinnal, kust tavaline rändaja usaldab ainult kaugelt mõõdakäia, töötab kogu pere — mees, naine ja neli last. Kändu kaalutakse. Us-

Luts on lõõdud alahirve otsa.

Vimpeli, L-Põhjamaa.

kumata näib see katse kuna juured on tunginud sügavasse maapinda ja kõrgraba veniv pind võppub igal hoova liigutusel. Kuid õhtul sama teed tagasitulles märkad et känd on siiski allavandunud. Päev ja känd. Võib olla ka kaks ja kolm — millal saab sest põld ?!

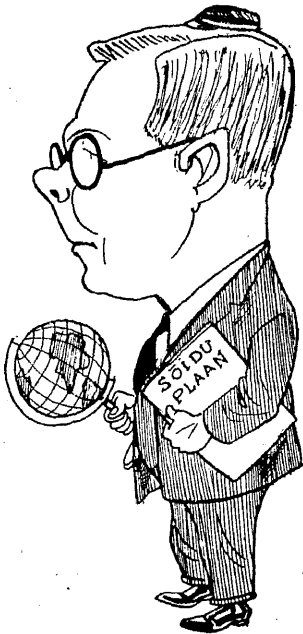
Kõrval metsas on põletatud alet; osa puid raiutud osa nukrutseb kõrbenud tüvedega, kuid tüvede vahel röömutseb haljas oras. Oras metsas! Pisut hämmastav. Kuid see polegi ju enam mets, see on alepõld, tükk kultuurile võidetud musta maakamarat. Näe, säält aleserval, haljaks jäänud metsatukas, on midagi elamutaolist. Saun — tuttav soometõu esielamu. Suitsugi tõuseb korstnast, külap säält siis elataksegi. Ja koer, see inimestjälgiv sõber maailma algusest, ega ta asjatult jookseks õuest teele puretama su kõrvu haukumisega, kui saunas poleks isandat, keda kaitsta.

Lähedal jõeääres on juba vana ja korralik „torppa“, sinna astume jalgupuhkama. Tavaline talutuba see omalt sisustuselt pole kus nüüd viibime. Siin ripub jahirlistu varnadel — püss ja linnupaelu — ning ahjuservale on asetatud kool-

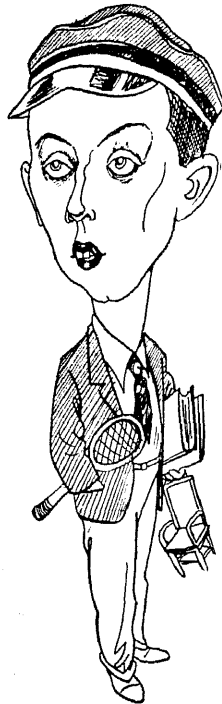
Ukko (-hobune) ja akka kartulimaad kündmas, L-Põhjamaa.

Edustuse tegelasi — vanu, uusi ja vahepäälseid.

Ex-duce Hugo Paalmann.

„Reisib“ Edustusest sedapuhku hoopis ära. Kuid kuhu...? See teebki tõsist muret, sest maakeral on vähe neid paiku, kus ta veel käinud ei ole. Küllap selleski kiiskusest aitab üle külm rahu.

Ablesimees
Ilmar Lill.

stud. pharm. ja õigus-
teaduskonnaviilistlane.

Kaks majanduspäälikut Albert Marmor ja
Robert Tasso.

Kui kord tiitlit tarvitada, siis sobiks esimesele neist „Edustuse professionaal“, sest juba õige vanad inimesed mäletavad tema edustuses-olekut. On kodus nii opositsioonis, kui töökabinetis. Sedapuhku jättis jumalaga üliõpilas-parlamendi. Tasso oli varem hoopis huvitavam isik, vähemalt „Üli-lehe“ seisukohalt (nimelt laekur).

duma puust painutatud vaka- ja karbikeresid. Kusagilt peab ju tulema lisa, kui põldu on vähe. Need neli määrinud suud, kes külaliste tulles taandunud sängiveerde, ootavad leiba ja tükikest suhkrut kohvitassi. Viies harjutab väljas vibulaskmist. Hetk hiljem istume kohvitasside juures, ning maja ainuke teelusikas rändab meil tassist tassi.

Kehvust on siin metsakülades veel palju, seda ei panda aga nagu tähelegi. Need on suured ja edenened külad, kus peetakse klassivõitlust — kus „punastel“ on omad ja „valgetel“ omad seltsimajad külas. Siin puudub „torpparil“ sageli oma hobunegi: Suuremateks töödeks see palgatakse väljast, vähemaid künde sooritavad *ukko* ja *akka* endajõul. Tahtmata peab neist siis üks olema hobune ja teine inimene. Et inimene suurepäraselt kõlbab hobuseks seda saime siin kogeda. Inimhobusega on kündjal vaeva palju vähem, see käib vagu hästi ning sooritab pöörded sundimata.

Pääle põllu ja metsa annavad lisatulu veel järved oma kalarikkusega. Tuleb ainult muretseda vahendeid püüdmiseks. Suuremad kalamehed püüavad mitmekesi noodaga, kehvemad ehitavad *katiskaid*, raiuvad ahingaga ning lasevad õõseks piki järve põhjaõngi. Põnevaks kujuneb hommikune õngede kogumine. Päeva tõusujal lükatakse

paat rannalt — varustuseks kalanõu ja erisugune kalakirves (lühikesevarreline löökahing). Põnevaim aeg on nõõride tõstmisel. Väikse kalaga on kerge saada toime, ilmub aga mõne suurema nina paadiservale, on rabelemist ja veepritsmeid küllalt. Kala nagu aimab oma viimast hetke ja paneb mängu kogu oma jõu ja osavuse. Kuid nüüd mängib kalurgi oma viimase trumbi: ta haarab kalakirve ja lööb selle teravad piid kala pehmesse turja.

*

Üldiselt on L.-Põhjamaa madalaid tasandikke — vähe argipäevaselt nukrailmeline. Kuid tüübilist soomemaastikku — kalju ja vett — leidub siingi, eriti maakonna kirdeosas, järvedealal. Mis aga L.-Põhjamaa suveloodusest erilist on jäänud mälestusse, need on õitsevad pihlakad.

Lahkumine juhtus nii, et tuli sõita autol õõsej kella 3 ja 5 vahel Vimpeli järve äärest Alavudē jaama, ning sel matkal torkaski silma maa pihlakarikkus. Rikkus ja ilu. Ei ole neid kusagil mujal näinud nii tiheda küpress-ladvalistena, nii tumerohelisena ja nii rikkana õiekobarate küllusest, kui siin. Võib olla oli siin kaasamõjumas põhjamaa hahkjasvalge õõ värvirikkus, kuid kogu tee nad suutsid tähelepanu ikka ja ikka jälle tõmmata endile.

K-p-i.

Rahvusliku draama külalisetendusi.

A. Adsoni „Lauluisa ja Kirjaneitsi“ ja M. Metsanurga „Haljal oksal“ „Estonia“ teatri ettekandel „Vanemuises“ 18. ja 19. apr. s. a.

Draamastuudio teater esines Tartus Tammsaare „Tõe ja õiguse I“ dramatiseringu „Vargamäega“. „Estonia“ pakkus paar päeva hiljem „Vanemuise“ laval Adsoni „Lauluisa ja Kirjaneitsi“ ning Metsanurga „Haljal oksal“. „Vanemuise“ teater läks samal ajal Tallinnasse A. Taari „Emakeese maamulla“ ja Visnapuu „Meie küla poiste“ etendamiseks. Selle vahetusega oli antud ainusõna rahvuslikule repertuaarile. See tekitas rõõmustavat eluvastu Tartu teatrituulilisele, kellele muidu alati on heidetud ette loodust teatri vastu.

Võtan siinkohal vaatuse aluseks estoontlaste külaskäigu etendused.

Tartlaste minevasügisene pettumus Adsoni „Lauluisa ja Kirjaneitsi“ oli vist oluliseks põhjuseks, et „Estonial“ seda nüüd tuli mängida kõleda saali ees. Ometigi pakkus esindussuurepärase võimaluse võrrelda estoontlaste võimeid „Vanemuise“ näitlejatega.

Ants Lauteri Lauluisa erines tunduvalt Sunne omast. Kuna viimane oma osa traagilist juba esimeses vaatuses täiel õhinal paiskas välja, Lauter jäi alguses väga tasakaalukaks ja nikerdas oma tüübi kallal. See oli kuivavõtu asjalik ehitustöö, milles näitleja korjas hajameelselt-närvitsevaid liigutusi lalalvalguvaid pilke, endale nagu tülikks olevaid sõnu, et neist nagu kivi kivile asetades ehitada Lauluisa omapärane inimlik kuju. Kui esimese vaatuse lõppenud eesrile langes, oli Sunne Lauluisa meile selge, viimases vaatuses jäi vähe temale lisandada. Lauter samal ajal oli in statu nascendi. Viimases vaatuses koorub lahti ta tuum: talpame loogikat tema sagedasti loogikata rõhutatud sõnades, näeme, kuidas tema otsivad liigutused on saanud oma väljendusmõtte — „healeke teisiti südames heliseb“. Kohtamine Kirjaneitsiga (Erna Villmer) kujuneb sügavaks tundmuste mänguks. Lihtsate sõnade taha poetub haarava traagikana realismi ja idealismi vastolu. See kõneleb enda eest. Villmeri Lauluneitsi kehastas õrn-aprat ülevat idealismi. Kui see pörkas inetu väiklase tõsielu vastu, siis ilmus Lydia suunurka uhke üleoleku joon. Isegi kahetsedes murdunud vana Lauluisa, säilitas ta oma ümber ülinimlikkuse õhustiku. Ta läks Lauluisa toast pettununa, kuid mitte murdununa. „Mu isamaa on minu arm“ helises veel toas. Nii ülevana, nii haaravana võis see heliseda ainult Erna Villmeri suust.

Kõrvalosallsist esines täiesti vastuvõetavalt A. Kausi teenija Annena, kuigi ta südamlikkuselt ei suutnud jõuda „Vanemuise“ Amalle Konsani. Paul Pinna Postipapa oli natuke intelligentsem Valno tõlgitsusest, B. Kuuskmani

Doktoriproua oli vähemkurjustav kuid ka ebamääratem, kui M. Türki kuju ses osas. Ansamblist paistis läbimõeldud mänguga silma Hilja Gleseri vanatüdruk, Esperki Heinrich ja natuke liigmoodne Geninka — M. Parikas.

Üldjoontes oli „Estonia“ lavastus tublisti viimistletum „Vanemuise“ omast.

Mait Metsanurga näidend „Haljal oksal“ pakkus tartlastele rõõmustava üllatuse. Kirjanik, kes „Kndrali poja“ ja „Talupoja poja“ õõnsa filosoofiaga lavale võõraks oli jäänud, lõi nüüd soojaverellise aja ja elulähidase naljamängu, mis süttas publiku.

Vaatamata majanduslikult kitsale ajale elab meie peallinnas „seltskond“, kes enese leiab kutsutud hiilgava „euroopaliku“ elu jaoks. Ülejõu elamine avaldab aga oma tagajärki: veksliid lähevad protesti, varandused muutuvad illussiooniks ja haljad oksad, millele seni oli mõnus õtsuda, murduvad. Suurkaubamaja omaniku Ado Vasara minek luksuskoristerist alevi kapsaada arendab vaatata

Monsieur le président Ilmar Tõnisson.

On sõnamees, kirjamees... ja ka kavaler. Ainult muusika alal ei ole end senini veel üldse väljendanud. Eraelus studeerib mõttetarkust ja „sündinud asju“. Muide, oskab õige õige elegandilist oktoobriga tervitada.

ees rea lõbusaid situatsioone. Kahjurõõm saab oma suure sõna — laval kui ka saalis. Kui Vasar on jõudnud oma „kapsastega turule“, siis juhib ta selle terava otsa kogu oma endise seltskonna vastu. Ministrite vastu... „ja kes meist pole olnud minister!“ Ja kui needki on oma osa saanud, peab „vanakol“ majade omanik Viirats tahes ehk tahtmata veel paar maja oma veksivõltsijast poja nimele kirjutama. Kaks paari saab õnnelikuks ja Vasar läheb muretuult kurke kastma.

Paul Pinna mängis oma tuttava hoo ja laia kaarega Vasarat. Eriti varjundirikkad olid tema telefonikõned teises vaatuses, mis tugevalt tõstis tema hukkmisloole põnevust. Marta Parikas proua Susi osas kujutas julgetes joontes lõbuhimulist moodsat seltskonnadaami, kes, võrsunud ebamäärastest kihtidest, suudab oma välise šarmiga „vanamehelt“ väljapressida kinnisarvad ja kelmi äriljuhi abiga omandada ka korterisisustuse. Ärijuhti esitas Harry Paris väga vastuvõetavalt, Vasara „gentlemenlikku“ poega „Uiljamit“ vankumata järjekindlalt A. Esperki ja Johannest sümpaatsest S. Lipp. Suure huviiga võis jälgida vanade Viiratsite — A. Üksipi ja B. Kuuskmani — esinemist, nendelodevat üllõpillasest poega — Hugo Lauri ja harukordselt elulist Vidriku tüüpi — Issanda ja Vasara truid sulast ja sõpra — alati häätujulist töömeest — A. J. Hansoni meisterlikus esinduses.

„Estonia“ viimane esinemine näitas, et meil on oma häid näidendeid ja häid näitlejaid. Need murravad teed igast kriisist.

Br. Pärl.

«Vargamäe»

A. Särevi dramatisering „Tõe ja õiguse“ I jao järgi. „Draamastuudio“ ettekandel Saksa teatris.

Nii siis kvintessents. See ei avaldu Tammsaare juures niivõrt dialoogis, kui kirjelduses, ja just juurdlevais monoloogis. See kõik teeb raskusi teose lavale kohendamisel. Hädaohuks haaravusele saab venivus. Et aga kõnesolev dramatisering sellele vaatamata kõitis, see annab tunnistust ühelt poolt dramatiseri ja leidlikkusest, teiselt poolt kinnitab asjaolu, et Tammsaare selles teoses on niivõrt tugev, et välja jätetud nauditavust nimetamisväärsest ei mõjusta.

Tammsaares valdab eeskätt tema aine avarus. See oli toodud sisse proloogi kujul. Veerand aastasada inimesed looda vad ja usuvad endasse ning tulevikku; maits e vaa vaenu ja kibedust, elavad läbi pettumusi ja valu, rõõmu ja rahulolu ei poetu kergesti päevade plussse. Ja aastate pärast hakkab raugema jõud, tuntakse, et elu on vajund märkamatu mõdda, et kibestunult peab leppima teadmisege lootuste nurjumisest ja truu sõber on ainult valus pettumus. Ja et tõe ning õigusega ei jõua niigi kaugele kui kõverusega. Selles peitub traagika.

Neid momente on peetud lavastusel silmas hoolikalt, ei ole unustatud ka huumori ja koomikat. Seda kõike vastuvõetavas ulatuses. Proloog, kärbituna kõrvaliste kujude arvel, ekspositsioonina oleks mõjuvusel ainult võitnud. Sama võib öelda Pearu monoloogide kohta — seda sai vahel veidi liig palju.

See kiusleja muutub ometi kõige elavamaks kujukš laval. Tõsise lugupidamisega peab mainima J. Kallio la teile osa kandjana, sest Pearu dualism tema süngelises struktuuris leidis siinkohal kiiduväärse käsituse. Lavastaja oli tahtnud teda kujutada nähtavasti võrdlemisi sümptaatsena, selleks v. st nii palju purjus olekut, kuid siinkohal see moment avalduski, et südameit hää inimene on kurl ainult oma kiusliku iseloomu pärast, mis vürsitatud kadetseva sallimatusega.

Andres ei leidnud end alul. A. Himbeck sujus enda sõnades loodud õhustikku alles mängu teisel poolel; alul tundus ta kuidagi hüplevana ning rabedana miimikas ja liigutuses. Ja lõpuks mõleml eelneva suhtes: ei ole vist nii väga küürus nende-ealised mehed, ka siis kui nad on vilnastand või mure koorma all, — ka maal mitte.

L. Tuimari andis kõige usutavamalt edasi selle õhustiku, mille oli loonud enda ümber Andres oma palundmatuse ja õigluse taotleva järskusega, kujutades naise tunglemist ja helluse kontrasti kaine mõistuse ülevõimu kõrval.

Uus professor.

Dr. med. vet.
Ferdinand Laja.

Siin alistumine — sääls trots. Viimasele andis L. Lindau liisi osas siiski helluse tooni, seda enam õigustades. Muist osakandjast ei saa jätta esile tõstmata saunameest Madist oma eidega; A. Ruff oli tabanud ehtsa sauniku tüübi.

See oli tükk elu, mida tundsi me varem ainult paberilt lugedes, nüüd aga oli saanud liha ja vere. Dramatiseering on igatahes vääriks lisaandeks „Tõe ja õigusele“; see toob palju lähemale tegelasi ning annab mitmeist neist päris õnnestunud konkreetse kujutluse seniste vast ebamäärastel virvenduvate udokogude asemel. Siin rullitakse lahti inimredede saladuste nimestik, mis kibestavad praegugi ja paljudel juhustel laste ja vanemate, meeste ja naisle vahekordi. Kuidas loobitakse süüdistusi üksteisele, igasse kohta, kuid unustatakse, et iga noor püüab südame põhjas saavutada paremat seisundit, kui omavad ta vanemad; kul Andrese püüdeks oli pääseda rentnikust kas või viletsa koha pärisomanikuks, siis tema lastel arusaadavalt pidi olema soov jõuda veel kaugemale.

Tükk kantakse ette ringreisil. See aitab kaasa suuresti viia lähemale Tammsaare rahvale eriti maal. Ja see algatus ning ettevõte on tänuväär. Tõepoolest.

G. Vahrberg.

Gesti kirjandusajalugu tekstides.

Toimetanud G. Suits ja M. Lepit. Kirjandusühingu kirjastus (L. toimetised IV). Tartu 1932. 160 lk. Hind fr. 3,50.

Meie vanad väärtuslikumad pärgamentid on lahki rullitud, fauniskirjanduslikult hutoiväärivad primitiivtekstid on paigutatud uute piftube vaateveerule.

Käesoleva vanade kirjade esimene anne seostab meie ilukirjandusliku süle-tegevuse faks esimest sajandit. 17 sajandi autorite sõnastustoteid esindavad G. Müller, P. Stahli, R. Broemanni, G. Salemanni, J. S. Markardi, M. Silläse, H. Söfjeni, G. S. Laurentiuse, A. Virginiuse, S. Hornungi, M. Lemdeni tekstinaideid ja faks anonüümilaulu. 18. sajandi siipiiitidesse on paigutatud J. D. v. Bertholdi, C. Schulteni, J. Orni, Käsu Hansu, C. Gutseffi, A. Thor Helle, F. G. Urveliusi, F. W. v. Willmanni, v. Tiefenhauseni, P. H. v. Frey, A. H. Eide, Kulli Väri (firi) tekstide ja tuus anonüümset näidet. Nende tekstide lisalehtedena on toodud „Varasemaid rahvaloomingu trükinguid“, nagu „Piffepalve“ (1644), „Wanaõnnu“ (1660), „Armastuslaul“ (Jõerru! Jõerru! jooks Ma Tullen?“ 1695), „Mõistatusi“ (1732), paar „Pulmasaalu“ (1. 1777, 2. 1787) jne. Raamatu lõpul leidub rida tartvilike „Kirjandusajaloo märtmeid“ tekstide autorite ning allkate kohta, kus tuttavalle andmeile lihandub ka uuemate uurimuste tulemuft

Muidugi ei puudu teose fujurami-

Esimene osa. Aladeemilise Kirjandusajaloo esimene osa. Tartu 1932. 160 lk. Hind fr. 3,50.

des ülitvajalik siisejuhatus. Siisejuhatuse järel leiab ajel hutoitatu kirjandusajalooline päättük „Kirjandusajalooline tagapõhi“, kus varasema kirjanduse rännujälgi ajalooliselt vaalguustatakse.

Käesoleva raamatu ainistu fogumistõõ, walitu järjestuse ja trüfitoime-tuse waatevarikkaid wõite tunnustada tah-tes, tuleb avaldada rõõmu, et autorite raskerännuline esimene teofoja on nõnda õnnelikult lõpetatud. Tänapäev teksti-trütiline wäljaanne on otse haruldaseks teadusli-fuks ning maitsefaks funa-giste kirjade uuswäljaande esi-näidiseks.

Kui tõrutada fõnesoleva teose tefti-materjali wähe warem ilmunud A. Saareste ja A. R. Cederbergi teose „Walit eesti kirjakeele wanemaid mälestisi a. 1524–1739“ ainistuga, siis leidub loomulikult mõned fõfupuuteveerud nende originaalide walitus. See asja-olu aga ei wälhenda kummagi eriteofoe oleluse õigust. Saareste-Cederbergi walit peab silmas eesti trüti- (resp. kirja-) fõnalist arengut üldse, kuna tänapäev tekstifõfogu kuulutab enneõite ilukirjandusli-fuude kriteeriumide walgufoe ajetatud wanade aegade kirjajähtede uudisilumumift.

Nagu walitu püntsiibid, nii erinetwad ka mõlema nimetatud teose trükingu

tehnilised fõoritlused. Suitsu-Lepitu kirjandusajalugu tekstides on rajatud moodsa ning eestujuliku teksti-trütilise wäljaande tehnika põhimõttele. Selles teofoes ei esitata mitte tekstide diplomaatset toorestrüfti wõid jälletrüft on juhitud mõftimiseks tartwõitlufudeft selgitus-wõiteift — täienditega ning tähismärfi-dega tekstis ja eriti joonealusel kriitilises aparaadis. Armastust wana trüftilähe wõistu ning indu nõudeift teksti-trütiline tähismärgistis on õnnelikult organiseeritud, jeepäraift wõift olla see teos fõfilitatw fõigile kirjandjale. Loadame, et fõnesolewa fauniskirjandus tekstide ja wõin-jettide teaduslikult selgitatud walimif lähendab, teeb amfats ning mõistetatwaks meile meie minetõitilise wõõraste kultuur-wäljandjate kirjawarastu. Neeft wanad, faugeite aegade tagant meie ette fõfilitatud tehnikäljed helgitawad amfasti muistset jutufõnet ning mõjuwad nagu wanaema ilmunine oma lastelaste seffa olnud aegade jutufõstega

Wanade ilukirjandusli-fuude hutoi-maade awastamine ning nende fõfõidne awaldamine teeb au meie kirjanduse fõateerile ja Aladeemilisele Kirjandus-ühingule.

Gesti kirjandusajalugu tekstides on tartwõit kirjanduse ametlikul tooli õp-pimifil ja õpetamifil, tuid ets iga meie kultuurilane peaks omistama sellele teofoele tähelepanu, seft see on meie ilukirjanduse opus originis.

A. W.

Vastuseks Paul Vihalemale.

Noorsooliikumist Tervendav Rühm (NTR) seadis oma ülesandeks parteipoliitiliste ja muude väärnähetate äratõrjumise E. Noorsoo Karskusliidu (ENKL) juurest. Ta nõudis asemikkude kogus, et noorsotsialistlikud karskustoimkonnad, kui poliitilised rühmitused ärgu olgu ENKL liikmeks. Nüüd seletab E. Karskusliit (ringkiri 4. 2. 1932), et „Noorsoo Karskusliidu juhatus on Eesti Karskusliiduga läbirääkides ühtlasi asunud seisukohale, et ta . . . tahab . . . üles võtta põhikiri ja muutmise küsimuse, selles mõttes, et Liitu edaspidi ei saaks enam kuuluda väljaspool kooli tegutsevad poliitilise ilmega organisatsioonid . . .“

Seda meie nõudsimegi. Ometi kirjutab P. Vihalem („Ül-leht“ nr. 3, 1932. a.) et . . . kogu aktsioon . . . luhtus.“

Muidugi on raskusi palju, sest noorel opositsioonil pole kasutada neid vahendeid, mis liidu juhatusel — büroo, riigi rahad, instruktor, ametnikud. Samuti toetasid juhatus ääretu energia sotsialistlikud noored ja vanad tegeglased, olles mobiliseeritud.

NTR on vähemalt vormiliselt saavutanud oma eesmärgi: poliitilised org-id liidust välja. Liidu juhatus pidi selle nõudmisega soostuma üldsuse rahustamiseks. Põhimõttel: parem veidi järele anda kui kõik kaotada.

E. Karskusliidul on kerge anda ENKL-ule „süütuse tunnistust“: liit pole sotsial. progandatud teinud. Süüdistused, vähemalt need, mis tõsteti NTR poolt, käisid selle kohta,

et liidus on rida väärnäheteid ja ebasüüdsusi. Neist tähtsamad olen esitanud oma varemates kirjutistes. Õpetlik on, et ksv! V. möödub neist vaikides. Selle asemel ta koondab jõu väitele, liit pole progandatud teinud. Keegi pole ju seda öelnudki! Küll aga liit on võimaldanud oma ettevõttele seda (vrd mu eelm kirjutis „Üliõpilaslehes“) teha noorsotsialistidel, kes püüdsid õpilasi tõmmata noorsots. rakukeste soetamisele koolidesse (fakt Pvl. 1932 nr. 2). Siiski arvab ksv! V., et noorsotsial. karskustoimkonnad „pole kasutanud ENKL ettevõtteid oma poliitiliseks progandaks.“ Muidugi — toimkonnad

Uus loodusteaduse doktor.

Jaan Port.

„kui niisugused“ „ametlikult“ vist mitte, küll aga nende leeri tegelased.

Kas selles ongi liidu „erapooletus“, et ta poliitilistele haarajatele soodsad võimalused soetab, koguni tervitamas käib Noorsots. liidu kongressi, selle esindaja oma kongressile refereerima kutsub j. n. e. Oeldakse, muidugi, et see kõik tehti karskustöö huvides. Raske mõista, kus algab karskus ja lõpeb noorsotsialism.

Mina ega NTR ühtki oma nõudmist tagasi pole võtnud ega võta. Kogu aeg ma polnud nõus resolutsioonide sõnastusega ja mõne resolutsiooniga üldse. Nõus võis olla nendega, mis sisalduvad nõudmisi (pol. erapooletuse, tubliduse põhimõtte jälgimise kohta), mitte nendega, mis heaks kiidaksid maksivaid olukordi (ja seega valitsevaid väärnäheteid). Kui mina näit. võin ühtuda arvamisega, et liit ise pole teinud sots. progandatud (vastupidist mina pole tulnud tõendama), siis ei tähenda see, et heaks kiidan seal valitsevaid väärnähetid (noorsotsialistide ülesastumised, poliitiline näitus j. n. e.). Uhtmumist resolutsioonidega mina ei deklareerinud, küll aga nõudsin, et põhimõtteid, mis resolutsioonides lubatakse, tõesti täidetakse, sest need põhimõtted olid ka meie nõudmistesse seas.

Hääletamisel nõudsimise resolutsioonide eraldi hääletamist, et hääletada ainult nende osade poolt, mis sisaldasid meie nõudmisi (resol. I. ja 3.). Meie nõudmist ei täidetud. Loobusime kaasa hääletamast. Seejärel on ksv. V-l ilmaaegne hõisata „vastu ei hääletanud mitte keegi“.

Ksv! V. nõuab asjatult oma väljendite tähtsust tsiteerimist. Mõte oli see, et lubas juhatusel lahkuda, kui mõjule pääsevad parempoolsed. Nii

Teos meie ainelise rahvakultuuri üle.

J. Manninen, Die Sachkultur Estlands I (Õpetatud Eesti Seltsi Eritõlmetused I) Tartu 1931. XV + 275 lk, 291 pilti ja Eesti kihelkondade kontuurkaart.

Mainitud väljaanne on esimene osa suurest kolmeosalisest teosest, mis ilmub end. ERM-i direktori ja Tartu ülikooli etnograafia dotsendi dr. J. Manninen'i sulest. Teos, mis tervikuna haarab kogu eesti rahvaomast kultuuri, tahab olla märketeoseks meie kehavõitu teadusliku kirjanduse turul. Esiteks on sellane laiaulatuslik uurimus meie rahvuslike teaduste alal üldse esimene, teiseks käsitleb see meie teaduste uudisala — etnograafiat, mis teiste teadustega võrreldes kõige kauem on seisnud sõdis.

Enne pääteemi juurde asumist, autor on annud lühikese ülevaate rahva tulunduslikust ja sotsiaalsest olukorrast, mis moodustab tausta, kuhu kultuuriarengu pilt projekteeritakse. Selleks on tehtud kokkuvõtteid mitmesugustest trükitud all-

katest. See osa etnograafilisest kultuuri, mis käesolevas köites esile toodud, käsitleb hõimukultuuri algelisemaid (!) vorme, metsastust (küttemist) ja kalapüüki. Sellele liitub teose eesotsas eripeatükina vesilinnu munade korjamine ja metsastuse ning kalastuse vahel hülgepüük.

Töö koostamisel on kasutatud ERM-i ainelise vanavara kogusid, autori enda ja ERM-i stipendiaatide kirjeldusi ja ülesvõtteid kohtadelt ning lõpuks rikkalikult trükitud allikaid.

Jaotamisel on peajoonest jälgitud soome kooli (Sireliuse) jaotamisprintsiipi. Nii jaotatakse metsastusviisid kahte ossa — aktiivseteks ja passiivseteks. Kalastuse osast leiame peatükid: pöörutamine (kala uimastamine lõõgi abil), ahingupüük, õngitsemine, piiramispüük, võrgupüük ja tõkke (mõrra-) püük.

Aine käsitlel on püütud kinni pidada tüpoloogilis-võrdlevast meetodist, niipalju kui aine hulk ja iseloom seda on võimaldanud. Seetõttu on autoril tulnud kasutada laialdaselt välist (võrdlus-) ainet.

Oma suure aine hulga poolest võib

teost lugeda täielikuks, mis suudab oma otstarvet täita nii kodumaa, kui välismaade uurijate ja asjahuvitatute suhtes. Ka aine käsitusviisi suhtes võib olla samal arvamusel, väljaarvatud mõned üksikasjad, kus võiks tekkida teatavaid eriarvamusi. Kui jätame kõrvale siinkohal aine jaotuse ja käsitusviisi puutuvad küsimused, paistab ehk teoses liialdusena silma liig suur välisaine kuhjumine. Päälskaudset vaadeldes võiks see ju teosele olla ainult plussiks, kuid teisest küljest saab ta siiski liig segavaks mõnikord kodumaisele ainesele. Eriti siis, kui kodumaist on liiga vähe. Kuigi meie muuseumis säilib rikkalikku materjali ainelise kultuuri alalt, leidub teoses siiski veel ebatasasusi ja tüheneid. Ebatasaselt on aga esitatud just metsastus ja kalastus, ning selle all on teos mõneski kohas kannatanud.

Vaatamata vähematele vääratustele, võib teost siiski julgelt soovitada kõigile, kes kodumaise rahvakultuuri soovivad lähemalt tutvuda. Eeskätt muidugi meie rahvuslike teadusi õppivale üliõpilasile.

G. R.

refereeris ksv! V. sõnu ka ajaleht. Oleks võinud trükiseaduse põhjal öendada. Asjata on sõnust haarata.

Et endine ringkond edasi jäi juhutama, pole ime selle vaeva peale, mida ta ja tema leer nägi. Nädal otsa kõigest jõust deklareeriti ja töötati erapooletust pidada, sallivust, isiklikku tublidust, koostööd kõigiga, samuti lai-deti NTR isikuid ja mõtteid. Mõnelt poolt levitati väiteid, et parem ongi, kui juhatuse koosneks ainult sotsialistidest — siis ta töötavat üksmeelselt. Polevat tähtis, kes liitu juhib, peasi, kui et olgu töö mehed. Enne olevat kõik vagune olnud — nüüd viide-

tavat politika küsimustele ja seega tekitatavat tüli ja vaidlust. Olevat kõik Tartu meeste omavaheline jonn — asemikud väljaspoolt kohalikke olukordi ei tundvat jne. Nii sumbutati asja.

NTR eesmärk oli liitu korrale kutsuda. See leidis ajalehtodes elava vastukaja. Kui nüüd liit lubab väärnähteid kõrvaldada, on rõõmustav.

Ksv! V. artiklist yäärrib tähelepanu soov, et avalikkus peaks huvituma EKNL tegevusest. See oleks eriti eriti seal ilmeneva väärnähte-kompleksi ja õhkkonna tervendamise huvides tõepoolest hädasti vajalik.

Aleksis Kallits.

Edustuse koosolekuid.

Üliõpilaskonna X Edustuse koosolek 8. apr. 1932. a. kell 18.00.

Koos 24 ksv! ksv! Juhatab ksv! H. Paalmann, protokollib ksv! E. Gerberson.

Päevakorras: 1. Protokoll, 2. Vastu-memorandum SELL'i reorganiseerimis-küsimuses, 3. X Edustuse juhatuse ja toimkondade aruanded, 4. Rahalised aruanded 1931/32 eelarveaasta kohta, 5. Revisjonitoimkonna aruanne ja 6. Läbirääkimisi.

1.

Eelmise koosoleku protokoll kinnitatakse ühel häälel.

2.

Vastumemorandum Eesti Üliõpilaskonna poolt SELL'i reorganiseerimis-küsimuses ühes juhatuse lisanditega kinnitatakse ühel häälel.

3.

Edustuse juhatuse tegevuse aruanne kinnitatakse esitatud kujul. Samuti kinnitatakse lugemislaua, kehalise kasvatuuse, välisloimkonna, „Üliõpilaslehe“ toimkondade aruanded. Majandustoimkonna aruande esitab suuliselt ksv. A. Marmor.

Ksv! Kõlli juhib tähelepanu üliõpilasköögi suure tarvitamise tõttu esinevatele väärnähtele. Kõõki kasustavad mitteakadeemilised inimesed, mis põhjustab asjade kadumist „Üliõpilasmajast“. Tulevikus peab neile nähtele pöörama tähelepanu.

Ksv! Paalmann teatab, et see on olnud juhatuses korduvalt kõne all, kuid kõvemal kontrollil ei ole peetud võimalikuks.

Ksv! Marmor. Mitteakadeemilisi söögisaali tarvitajaid on väga vähe. Selle nähte kõrvaldamisele on asutud võimaluse piires.

Ksv! Pärtelpoeg teeb ettepaneku ksv! Marmoril poolt esitatud suuline aruanne teatavaks võtta ja nõuda majandustoimkonna juhatajalt kirjalik aruanne.

Ettepanek võetakse vastu ühel häälel.

4.

Rahalised aruanded 1931/32 eelarveaasta kohta, on revisjoni komisjoni poolt leitud olevat õiged ja kinnitatud.

Ühel häälel kinnitatakse kassa aruanne, pearaamatu aruanne, erikapitali arve, isikute ja asutuste arve ning majandustoimkonna aruanne juhatuse parandusega.

Üliõpilasköögi arvete läbikäik 1930/31 äriaastal ja üliõpilasköögi arvete seis 1930/31 äriaastal võetakse teatavaks.

5.

Revisjonitoimkonna aruanne, mille esitab ksv! Vassiljev, võetakse vastu ühel häälel. Üliõpilaslehe asjaajamise kohta käivates märkustes Edustus peab vajalikuks käia antud juhtnõu-ride järele.

Peakassa aruande kohta käivad seisukohad revisjoni toimkonna poolt otsustatakse anda kaalumiseks uuele juhatusele.

Majandustoimkonna revideerimise märkuste kohta võetakse vastu ettepanek, et rev. toimk. seisukohad anda kaalumisele revisjoni toimk. ja majandustoimkonnale.

Lugemislaua revideerimise märkuste kohta võetakse vastu ettepanek, et rev. toimk. seisukohad anda kaalumisele uuele revisjoni toimkonnale ja lugemislaua toimkonnale.

Võetakse vastu ettepanek, et kehalise kasvatuuse toimkond seaks sisse oma raamatupidamise.

Revisjoni toimkonna aruanne kinnitatakse ja leitakse vajalikuks, et uus juhatuse arvestiaks revisjoni toimkonna soov, väljaarvatud soov juhatuse eri majandusliku aruande nõude kohta.

6.

Läbirääkimiste all sõna ei võeta. Koosolek lõpeb kell 20.50.

Üliõpilaskonna X Edustuse koosolek 8. apr. 1932. a. kell 21.10.

Koos 19 ksv! ksv! Juhatab ksv! Paalmann, protokollib ksv! Gerberson.

Päevakorras: 1. Protokoll ja 2. Läbirääkimisi.

1.

Eelmise koosoleku protokoll võetakse vastu tehtud parandustega.

2.

Läbirääkimiste all võtab sõna ksv! Paalmann. Sõnavõetus tänab kõiki X Edustuse liikmeid ja toonitab, et lahkuv Edustus on tulemusrikkalt tegutsenud ning võib avalikkuse ees esineda oma tegevusaruannetega, kuna töö piirid on ulatunud üliõpilaskonnast väljaspoolegi. Eduka töö aluseks on olnud töö vaim, mis nõuab erilist allakriipsutamist X Edustuses.

Järgnevalt saab sõna vanim Edustuse liige ksv! Marmor, kes lahkujate nimel soovib uuele Edustusele indu ja jõudu töös.

Läbirääkimiste all enam sõna ei soovita.

Koosolek lõpeb kell 21.20.

XI Edustuse avakoosolek 8. apr. 1932. a.

Koos 28 ksv! ksv!
Juhatab ksv! Paalmann, protokollib ksv! Laasi ja hiljem ksv! Vahtrik.

Päevakorras: 1. Avamine, 2. Valimised ja 3. Läbirääkimisi.

1.

Ksv! Paalmann avab koosoleku. Päevakord kinnitatakse ühel häälel. Paalmann annab üle XI Edustusele äsja töö lõpetanud X Edustuse tervitused ja soovib, et ka XI Ed. jätkaks tööd üliõpilaste huvidele ja soovidele vastavalt.

2.

Asutakse üliõpilaskonna esimehe valimistele.

Üliõpilasseltside rühma nimel seab ksv! Tasso kandidaadiks ksv! Ilmar Tõnissoni, kuna E. Korporatsioonide rühma poolt seatakse ksv! Silla poolt kandidaadiks ksv! Ilmar Lill.

Hääletamisel saab ksv! Tõnisson poolt 15 ja vastu 13 hääli, ksv! Lill — poolt 13 ja vastu 15 hääli.

Seega valitud üliõpilaskonna esimeheks ksv! I. Tõnisson.

Juhatamisi jätkab ksv! Tõnisson. Asunud juhatama tänab ta näidatud, kuigi väikesel, usalduse eest, ent loodab, et see edaspidise töö kestel kasvab. Ühtlasi pöördub ta tänuga esimehe kohalt lahkunud ksv! Paalmanni poole, kes 2¹/₂ aastat seisnud üliõpilaskonna eesotsas, loodab et ei lahku Edustusest see leplik vaim, mille sisse tõi ksv! Paalmann. Üliõpilaslehe toimkonna liikmete arvu otsustatakse suurendada kolme peale.

Järgnevad valimised teistele kohtadele. Juhatuse ja toimkondade koosseisud kujunevad järgmiselt:

Juhatuse.

Esimees — Ilmar Tõnisson
(Üliõpilasseltside rühm)
Abiesimees — Ilmar Lill (E. Korpor. rühm).

Sekretär — Osvald Vahtrik (E. Korpor. rühm).
I abisekretär — Elfriede Änilane (Üliõpilasseltside rühm).
II abisekretär — Nikolai Treumut (Demokr. üliõp.).
Laekur — Rudolf Söber (E. Korpor. rühm).
Abilaekur — Vladimir Ponomarev (Vene ühend. rühm).

Üliõpilasleht.

Vastutav toimetaja — Erika Veidenbaum (E. Korpor. rühm).
Liikmed — Lilli Mihhels (E. Naiskorp. rühm), **Ferdinand Huik** (Demokr. üliõp.) ja **Jaan Ots** (Üliõpilasselts. rühm).

Välisloimkond.

Juhataja — Amanda Peri (E. Naiskorp. rühm).
Liikmed — Verner Kirschfeld (E. Korpor. rühm).
Ilmar Rebane (Üliõpilasselts. rühm). **Otto Ungern-Sternberg** (Saksa Üliõp. rühm).

Majandustoimkond.

Juhataja — Robert Tasso (Üliõpilasselts. rühm).
Liikmed — Voldemar Jaaku (E. Korpor. rühm) ja **Aleksander Ivanov** (Vene ühend. rühm)

Lugemislaua toimkond.

Juhataja — Eduard Kuremaa (Üliõpilasselts. rühm).
Liikmed — Voldemar Kau-

mann (Vene ühend. rühm) ja **Voldemar Jaaku** (E. Korpor. rühm).

Kehalise kasvatuse toimkond.

Juhataja — Eduard Sild (E. Korpor. rühm).
Liikmed — Robert Tasso (Üliõpilasselts. rühm) ja **Oskar Normann** (Organiseerumatu)

Revisjoni toimkond.

Juhataja — Alfred Hoepfener (Saksa Üliõp. rühm).
Liikmed — Evald Metslang, Elmar Kriisa (mõlemad Üliõpilasselts. rühm.), **Ferdinand Huik** (Demokr. üliõp.) ja **Alfred Praks** (E. Korpor. rühm).
 Ksv! Tõnisson teeb ettepaneku suurendada üldtoimkonna liikmete arvu 7 peale, kusjuures üks liige oleks väljaspoolt Edustust — nimelt ksv! Paalmann. Ettepanek võetakse vastu.

Üldtoimkond.

Juhataja — Üliõpilaskonna esimees.
Liikmed — Valter Pärtelpoeg (E. Korpor. rühm), **Elmar Kriisa, Ilmar Rebane** (mõlemad Üliõpilasselts. rühm.), **Lilli Mihhels** (E. Naiskorp. rühm), **Ferdinand Huik** (Demokr. üliõp.) ja **David Pasternack** (Jüdis. Üliõp. rühm).
 Välisloimkonna juhataja valimise puhul deklareeris ksv! Tasso Üliõpi-

lisseltside rühma nimel: Üliõpilasselts. rühm ei pea loomulikuks, et Välisloimkonna juhataja kohti on väiksema rühmituse käes. Kuid töö pidevuse mõttes, ning arvestades kandidaadi kogemusi, leiab Üliõpilasseltside rühm võimaliku olevat ksv! Peri poolt hääletada.

Ksv! Tõnisson, lõpetades valimised, loodab et edaspidine töö areneb sõbralikus ja intensiivses suunas.

5.

Läbirääkimiste all sõna ei võeta. Koosolek lõpeb kell 23.40.

XI Edustuse koosolek 8. apr. 1932. a. kell 23.50.

Koos 21 ksv! ksv!

Juhatab ksv! Tõnisson, protokollib ksv! Vahtrik.

Päevakorras: 1. Protokoll ja 2. Läbirääkimisi.

1.

Eelmise koosoleku protokoll kinnitatakse ühel häälel.

2.

Ksv! Tõnisson märgib Edustuse lähemaid ülesandeid veel sellel semestril. Lähenev Ülikooli juubel kohustab üliõpilaskonda kaasabile ja tuleb osa võtta peatselt SELL'i IX konverentsist Helsingis. Üliõpilaskonna üldhuvide seisukohalt tuleb kiiret eeltööd teha tööbüroo ja haigekassa ellukutsumiseks.

Läbirääkimiste all enam sõna ei soovita.

Koosolek lõpeb kell 0.05.

Akadeemilisi teateid.

Ülikooli lõpetasid.

Usuteaduskonnas: Arthur Wõbus.

Õigusteaduskonnas: Karl Karb, Jaan Kuldkepp, Abram Musin, Harald Tõugu.

Filosoofiateaduskonnas: Dagmar Reinwald — inglise filoloogia alal ja Elmar Trinkmann-Elisto.

Loomaarstiteaduskonnas: Walfried Lehtmeis — loomaarsti diplomiga.

Uusi magistreid.

Ülikooli lõpetasid veel Hilda Kasak mag. phil. kraadiga — filosoofia alal (Magistritöö: „Kõlbla vabadusest J. Kanfi juures“) ja Albert Sikkar — mag. chem. kraadiga. Farmaatsia osakonna magistri kraadi omandas Hilja Haarmann.

Prof. L. Puusepp

sõidab 25. maist — 15. juunini s. a. teaduslikul otstarbel Pariisi. Tema asetäitjaks jääb eradotsent dr. J. Rives.

Eksmatrikuleerimine.

Sel semestril eksmatrikuleeris ülikooli valitsus 231 üliõpilast, kes käesoleval poolaastal oma õppemaksu tähtajaks pole veel mitte tasunud. Ühilasi kustutati üliõpilaste nimekirjast 240 üliõpilast, kes õppimisele üldse pole sel semestril ilmunud, ilma sellest ülikoolile teatamata.

Ametisse kinnitati

arst August Erikson — I haavakliiniku nooremaks assistendiks, loomaarst Walfried Lehtmeis — loomaarstiteadusk. sisehaiguste kliiniku vanema assist. k. t., Ed. Bakis — psühholoogia-lab noorema assistendi k. t. edasi, Ervin Roos ja mag. A. Vaga — esimene klassilise muinasteaduse instituudi, teine — kunstiajaloo-kab. aj. abijõududeks edasi.

Ülikooli valitsus kinnitas abiassistentideks edasi Karl Sule — meteoroloogia-observatooriumi, mag. V. Koern ja mag. Aleksandra Sprantzmann — füüsika-instituuti, mag. J. Lepiksaar — zoologia-instituuti.

Eesti Vabrikantide Ühisuse stipendium.

kr. 435. suuruses on määratud prof. A. Öpik'ule, kes kavaseb käesoleva aasta töötada Norramaal, Oslo ülikooli geoloogia ja paleontoloogia muuseumi juures.

Mag. phil. Vilmar Adams

komandeeriti ülikooli teadusliku stipendiaadina 3 kuuks Berliini.

Professor Hans Kruus

kinnitati 3 aastaks filosoofiateaduskonna seminari juhatajaks.

Dr. Valter Huik,

senine haavakliiniku assistent, on enda palvel nimetatud ametist vabastatud tema ülemineku puhul teenistusse Rakverre.

Eratotsent dr. J. Letzmann

on käesoleval poolaastal teadusliku uurimuse lõpule viimiseks vabastatud eradotsendi loengute pidamisest.

Mag. agr. Elmar Liik

valiti edasi loomakasvatuse dotsendiks kolmeks aastaks.

Jaan Porti doktoripromotsioon.

13. apr. s. a. kaitses ülikooli aulas doktoriväitekirja mag. bot. Jaan Port. Amelikkude oponentidena esinesid prof. H. Kaho ja prof. Th. Lippmaa.

Jaan Port on sünd. 9. veebr. 1891. a. Viljandimaal, Holstre vallas. Õppis Kärsina vallakoolis ja hiljem Tartu seminaris, mille lõpetas 1910. a. 1916. a. omandas maateaduse õpetaja kutse. Töötas kooliõpetajana Väike-Maarjas, Pärnus ja Räpinas. 1921. a. astus Tartu ülikooli, mille lõpetas 1925. a. mag. bot. kraadiga. Oli seejärel õpetajaks Tartu Õpetajate seminaris ja viibis 1927.—1929. a. ülikooli teadusliku stipendiaadina taimekasvatuse ja aianduse alal Berliinis. 1929. a. peale töötab õpetatud aednikuna ülikooli botaanika-aias.

Peale oma erialalise tegevuse on J. Port elavalt osa võtnud ka seltskondlikust tööst, olles peale muu ka paljude laulukooride ja muusikakooride juhiks (Väike-Maarjas, Pärnus jne.). J. Port on teisenud ka lektorina mitmetel kooliõpetajate suvekursustel ja avaldanud pedagoogilisi ning teaduslikke kirjutisi.

Doctor philosophiae naturalis

kraadi vääriliseks tunnustati astronoom-observaatori k. t. mag. Robert Livländer, kes 2. märtsil s. a. oma doktoriväitekirjaga „Determination of the Longitude of the Tartu Observatory by Wireless“ edukalt kaitsnud. Vastav diplom on otsustatud temale välja anda.

Uus professor dr. med. vet. Ferdidand Laja

Läinud nädalal peetud ülikooli nõukogu koosolekul valiti loomaarsti-teaduskonda senine dotsent dr. med. vet. Ferdinand Laja epizootoloogia, eribakterioloogia ja politseilise loomaarstiteaduse õpetoolile erakorraliseks professoriks.

Ferd. Laja on sünd. 5. aprillil 1889. a., õppis Tartus, esiteks linnakoolis, siis H. Treffneri gümnaasiumis. 1911. a. astus loomaarsti-insiituuti, mille lõpetas 1917. a. Maailmasõja ajal oli vene väkke mobiliseeritud. 1920. a. — 1921. a. Kaasani veterinaar-insiituudis assistendina. Eestisse jõudnud, asus kohe teaduslikul alal bakterioloogia jaama juures edasi töötama. 1929. a.

märtsil kaitses silmapaistva eduga oma doktoriväitekirja ja kohe selle järele valiti dotsendiks, millises ametis teotes tänini.

Üliõpilaskonna XI Edustuse valimised ja isklik koosseis

kinnitati ülikooli valitsuse koosolekul 1. aprillil s. a. samuti kinnitati üliõpilaskonna k o d u k o r d, mis esitatud üliõpilaskonna juhatuse poolt 1931. a.

Akad. Skoutide Selts ja E. Ü. S. «Huljehiis».

on ühinenud Akad. Skautide Seltsi nime ja põhikirja alusel.

Põllutöökeskkoolide lõpetajad, kes soovivad astuda Tartu ülikooli põllumajandusteaduskonda, peavad õiendama täienduseksamid: 1) eesti ja saksa keeles realgümnaasiumi kava ulatuses, 2) matemaatika humanitaargümnaasiumi kava ulatuses. Eksamid õiendatakse küpsus- ja täienduseksamite komisjonis.

SELL IX konverents 29. apr.—3. maini Helsingis.

SELL üheksas konverents peetakse 29. apr. kuni 3. maini Helsingis. Eesti Üliõpilaskonnale on saadetud täpne konverentsi päevakava. Delegaadid saabuvad Helsingi 29. aprillil õhtupoolikul ja kell 19.20 on Hääläisosakunta peosaalis pidulik konverentsi avamine. Õhtul on Vanas Üliõpilasmajas Helsingi ülikooli üliõpilaskonna poolt bankett Teisel päeval peetakse komisjoni koosolekuid. Õhtul on Soome Üliõpilaskonnade Liidu bankett ja hiljem külastatakse üliõpilaskonnade balle.

1. mail on Kaivopuistos aiapidu, lõuna kõrgema Kaubanduskooli üliõpilaskonna poolt, õhtusöök Tehnikumi Üliõpilaskonna poolt ja siis sõidetakse Tamperele, soome suur-tööstuslinna, kus viibitakse 2. mail. Peale tööstusettevõttega tutvumist on väljasõit Vohontiemäe veerule ja ümbruskonda ning õhtusöök Eesti konsul proua R. Salmelini juures ja ball.

Konverentsi lõppkoosolek on 3. mail Helsingis Vanas Üliõpilasmajas ja kell 10.30 ahkuvad delegaadid Soomest.

SELL konverentsi ajaks korraldatakse Soome ka SELL maadest ekskursioone. Ekskursiooni korraldab ka Eesti üliõpilaskond. Tallinnast arvatult on ekskursiooni kuludeks, ülevõlpidamiseks, korteriks — 750 Smk. s. o. umbes 50 kr.

Eesti Üliõpilaskonna esindajatena võtavad Helsingi konverentsist osa

üliõpilask. esimees I. Tõnisson, abiesimees I. Lill ja majandus tmk. juh. R. Tasso, konverentsist võtab osa ka „Üliõpilaskonna“ vasti toimetaja E. Veidenbaum, kes teatavasti stipendiaadina viibib Helsingis.

Leedu üliõpilaste ekskursioon

sõidab 10 liikmelisena SELL-i konverentsiks Helsingi. Enne konverentsi peatatakse Tallinnas ja hiljem Tartus mõni päev.

Soome-Eesti üliõpilaskonnade vahetus algab.

Nii Helsingi Akadeemiline Hõimuklubi, kui ka meie Üliõpilaskonna välisloimekond on suvukohtade vahetuse eellöödele asunud.

Eelmiste aastate elav vastastikune külaskäikude teostumine laseb loota, et tänavugi ajast hooaega kinni haaratatakse.

Toimekond palub viisilasi ja üliõpilasi abiks olla soomlastele kohataid muretsemisel, võttes hõimulasi oma perekondadesse ja muretseks neile peatuskohti taitavate juures.

Teated, nii kohtade pakkumise, kui ka Soome sõita soovimise üle, tulevad kuni 10. maini s. a. saata välisloimekonnale — Üliõpilasmaja, Tartus.

Hinnaalandus Soome sõiduks.

Eesti-Büroo Helsingis teeb teatavaks kokkuleppe hinnaalanduse suhtes Tallinna ja Helsingi vahel järgmistel laevadel: „Suomi“, „Ariadne“, „Viola“, „Ebba Munck“. Üliõpilasekskursioonel (kui osavõitjaid on vähemalt 15) tuleb tasuda edasi-tagasi sõidust üle lahe 100 Smk. Üksikud üliõpilased, kes sõidavad Soome õppimise otsustel ja esitavad selle üle Tallinnas, Lai t. 1., asuva Suomi-Büroosse tunnustuse, maksavad edasi-tagasi sõidust 125 Smk.

Õiendus.

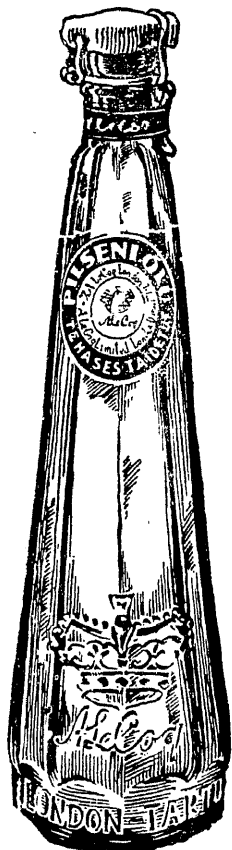
„Üliõpilaskonnas“ nr. 12, 1931. a. on ilmunud minu artikkel „Praegune noorsooliikumine ja üliõpilaskond“, millest võib järeldada ksv! F. Olupi kohta, et tema „tuntud tegevusega noorsotsialistlikes ringkondades“, Eesti Noorsoo Karskusliidu tegevuses mõjustab „kogu noorsooliikumist teatavas noorsotsialistlikus vaimus“, ja kus on asetatud küsimusmärke alla noorsoo karskusinstruktorigi valimise formaalne korrapärasus. Need seisukohad on osutunud tõestamatuiks.

Tartus, 24. det. 1931. A. Kallits.

Toimetuse märkus: Avaldatud õiendus on hilinenud õiendajast olenematuil põhjusil.

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 kr. aastas, 1½ kr. semestris.

Vastutav toimetaja: Erika Veidenbaum. Tegevtoimetaja: Eduard Sitska. Liikmed: Lilly Mihhels, Jaan Ots. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

A.-s. A. LE COQ'i

London - Tartu

õlevabriku

õlu ja porter

ning keedetud mõdu, limonaad, sooda, selters —
tuntud headuses.

«Üliõpilaslehe»

toimetus ja talitus

Avatud teisip. ja laupäeval
kella 15—16.

Üliõpilasmaja III kod.

★

Saadaval 1914, 1915, 1916,
1920—1930 aastakäigud ja
üksiknumbreid.

★

Kaasvõitlejad !

Teatage „Üliõpilaslehele“ aad-
ressi muutusist. Eriti nüüd suveks.

Kui olete kunagi tahtnud
ravitseda oma näonahka
— siis

tehke seda nüüd
— kreemidega

1) Tedresan

Mõjuv vahend vinnide
ja nahaplekkide kõrval-
damiseks.

Hind 80 s.

2) Regina Extra rasvaga

Elustab näonaha, annab sellele värske ja
õrna jume.

Hind 50 s.

3) Regina Extra rasvata

Laialdast tunnustust leidnud parima puudri-
alusena.

Hind 50 s.

Soovime oma laboratooriumi saadusi:
Eau de Cologne — kolmekordne, lilleõhnaga
Lõhnaõlid — suures valikus
Juustevesi — Grinol-Hiitz, Vegetal jne.

A.-s. Prov. Jul. Lill'i

rohukauplused Tartus:
Rüütli tän. 10. Narva tän. 6.

M. JÄNESE

---

nimi ütleb kõik

M. Jänese riidekauba- ja kangalõime ladu
Tartus, Kaubahoov 10-11-12

Asutatud 1899 / Telefon 5-91.

Hind 25 senti

